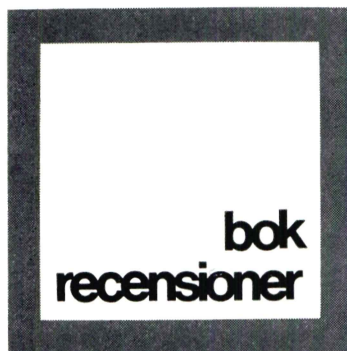

Ergonomi

ERIK BOLINDER

Bokförlaget Prisma. 48 sid. Pris kr 6: —.

Intresset för ergonomi har senare år varit i oavbrutet stigande inom arbetslivet och det finns numera en rätt rikhaltig litteratur, som tar sikte på dess rent praktiska tillämpning på arbetsplatserna. Denna riktar sig främst till produktionstekniker, skyddsingenjörer och företagsläkare som engageras i hithörande frågor som specialister inom sina företag. Tillgången på lämpligt informationsmaterial att sätta i händerna på arbetstagarna själva som är närmast berörda av de ergonomiska förhållandena på arbetsplatsen har däremot varit knapp. Erik Bolinders lilla skrift *Ergonomi* som ingår i skriftserien *LO Informerar* fyller här ett påtagligt behov. Koncetrerat och delvis förenklat men ändå lättläst och instruktivt, presenteras den del av ergonomins arbetsfält, som hänger samman med själva arbetsprocessen och tillämpningen härav i industriellt arbete. Möjligheterna att ofta med enkla, tekniska och arbetsorganisatoriska medel komma till rätta med mindre goda arbetsställningar, obekväma lyft och rörelsemönster, illustreras åskådligt med ett förhållandevis rikligt bildmaterial. Miljöfrågorna behandlas i

en senare skrift i samma serie: *Arbetshygien*, som är under utgivning.

Huvudansvaret för ergonomiska åtgärder i arbetet ligger på de tekniker och arbetsledare som utformar maskiner, arbetsoperationer och arbetsmiljö samt på företagshälsovårdens experter — skyddsingenjörer och företagsläkare. Ergonomin har emellertid samtidigt blivit en del av det moderna arbetarskyddet och hithörande frågor behandlas också i skyddskommittéerna. Vid arbetarskyddets rutinöversyn av arbetsplatserna, i vilken skyddsombud medverkar, tar man upp ergonomiska frågeställningar. En enkel checklista för sådana översyner ingår i boken.

Bolinders skrift riktar sig främst till skyddsombuden, men är säkert av värde också för många arbetsledare. Den bör vidare kunna utnyttjas i industriernas yrkesutbildning. Läkare och sjuksköterskor som hittills saknar kännedom om ergonomi, kan med behållning läsa denna opretentiösa men väl-skrivna redogörelse för ett arbetsfält som är av stor betydelse för hälsotillståndet i vida arbetstagar-grupper.

C. A. Heijbel

Människans rörelser

Kinesiologiska metoder och studier

SVEN CARLSÖÖ

PA-Rådet, Stockholm 1968. 165 sid. Pris kl 36: —.

Det har länge saknats en lärobok på svenska språket, belyst med de senaste årens förbättrade ergonomiska teknik.

Författaren, som är prosector vid Karolinska Institutet, har lagt tyngdpunkten på de biomekaniska momenten i ämnet. Boken är närmast avsedd för blivande ergono-

mer, sjukgymnaster, arbetsterapeuter och medicinare. Boken kan också med fördel läsas av de läkare, som vill ha en orientering över de registrerings- och mätmetoder, som kan användas för studier av rörelser.

Inte minst för företrädare för företagshälsovård bör boken vara av stort intresse, när författaren illustrerar hur rörelselärans (kinesiologins) metoder och resultat kan användas praktiskt t.ex. vid utformning av arbetsplatser.

Författaren gratuleras till den väldisponerade och välskrivna läroboken!

Olle Höök

"Vad betyder drömmen?"

MARIA F. MAHONEY

Tema, pris kr 10: 55 inkl. oms.

behandlar inte enbart tolkning av drömmar utan innehåller dessutom en översikt över Jungs viktigare tankegångar. Författarinnan är en hängiven lärjunge till Jung och nämner att hon på ett "omisskännligt sätt upplever arketypernas verklighet". Tydligt medveten om svårigheten att på enbart logiska grunder försvara Jungs tolkningsmetoder skynar sig författarinnan att redan i inledningen slå fast att en utomstående inte riktigt kan förstå vad det gäller: "det är bara när man själv blir delaktig av den som man har en levande erfarenhet av den."

I motsats till Freud hävdar Jung att drömmen ingalunda syftar till att skydda sömnen. Tvärtom är det så, att det omedvetna skickar upp en dröm för att väcka den sovande, dvs. i bokstavlig mening väcka hans uppmärksamhet på något. En följd härav är att Jung betydligt mindre än Freud intresserar sig för symboltolkningar; visserligen talar dröm-

men i bilder, men den säger vad den menar, det finns ingen latent mening under den manifesta fasaden. Enligt Jung har individen ofta en serie av drömmar, vilka alla behandlar samma problem från olika aspekter. Jungs tolkningar är emellertid som bekant synnerligen fantasifulla, saknande en vetenskapligt kritisk attityd.

Maria Mahoney är mån om att visa att hon även beaktat den moderna sömnforskningen. Hon citerar bl.a. Dements iakttagelser om att individer, som berövas sin REM-sömn utvecklar psykiska störningar, detta närmast för att understryka drömmens stora fysiologiska betydelse. Enligt Jung är det av stor betydelse för den psykiska balansen att individen håller kontakt med sitt drömliv, att han försöker träna upp förmågan att erinra sig sina drömmar och tolka dem. Även i andra sammanhang försöker författarinnan, ehuru med ringa framgång, anknyta till modern naturvetenskap, fr. a. fysiken.

Boken har sitt givna intresse som en redogörelse för Jungs psykologi. En brist är emellertid att författarinnan så okritiskt skriver under på mästarens ord. Å andra sidan: en kritisk granskning av en icke troende hade kanske inte lämnat kvar mycket av Jungs tankebyggnad.

Bengt Jansson

Red: Sten Söderberg

Sjuksköterskor säger ifrån

En debattbok "Vi sjuksköterskor anse", utgiven av Svensk sjuksköterskeförenings förlag är resultatet av landsomfattande diskussioner inom Svensk sjuksköterskeförenings lokalavdelningar och rikssektioner.

Boken har väckt stor uppmärksamhet i dagspressen. Här återges en del avsnitt ur referat i Sv.D.:

Patienten tenderar att bli ett kolli som fraktas runt, benämns efter sin diagnos eller sitt sängnummer. Ofta förefaller det som om de tekniska frågorna intresserar personalen mera än de mänskliga. Som en av orsakerna utöver tidsbristen nämns de bristande kommunikationerna mellan personalkategorierna, vilket måste resultera i bristfällig information till den sjuke och hans anhöriga.

Kommunikationssvårigheterna påpekas ha direkt samband med bristen på program. I litteratur som behandlar företagsledning, understryks ofta att en av anledningarna till att stora och invecklade organisationer arbetar med låg effektivitet är, att organisationens medlemmar har olika uppfattningar om vad det är man strävar efter. Sjuksköterskorna upplever både direkt och indirekt oklarhet om organisationens målsättningar.

Frågan om att utarbeta och formulera program inbjuder till diskussion kring det aktuella äm-

net demokrati på sjukhus. Den debatten har hittills skjutit in sig på ledarskap och ledarskapsstilar, d.v.s. om demokratiskt eller auktoritärt ledarskap. Den betydligt mer intressanta definitionen av företagsdemokrati, nämligen inflytande i en eller annan form för de anställda i företagets beslutsprocess, har däremot inte varit föremål för diskussioner bland sjukhusfolket. Inom sjukvården skulle det vara möjligt att förverkliga en viss form av medverkan från de anställdas sida genom att vårdpersonalen finge vara med om att analysera och formulera målet för den verksamhet i vilken den deltar.

Även läkaren bör passa tiden

Samarbetet och kommunikationerna ägnas stort utrymme i boken. För att samarbetet skall fungera smidigt fordras att alla passar tider, även läkarna. Hela arbetsprogrammet på en hel klinik kan påverkas av att den läkare som leder det medicinska arbetet inte passar tiden. Liksom inom sjukhuset förutsätter arbetet i den öppna vården långtgående samverkan. Det totala resultatet skulle förmodligen bli större om ett medicinskt lagarbete kunde komma till stånd. Sjuksköterskan i öppen vård måste ha öppna och effektiva kommunikationsvägar till förmannen-läkaren. Det är speciellt viktigt i dagens situation, eftersom sjukhusens medicinska information till sjuksköterskorna i den öppna vården är synnerligen bristfälliga. Det förekommer att sjuksköterskan måste bege sig till läkarmottagningen för ett personligt besök för att få fram uppgifter, som skulle kunna erhållas per telefon.

Läkarna förefaller att veta mycket lite om det som sjuksköterskorna kallar det praktiska vårdarbetet, dess innebörd och uppläggning samt vårdpersonalens arbetsvillkor. Sjuksköterskorna i sin tur vet inte heller myc-